

„Danskere”

ET NYHEDS- OG OPBYGGELSE-
BLAD FOR DET DANSKE
FOLK I AMERIKA,
udgivet af
Danish Lutheran Publishing House,
Blair, Nebraska.

„Danskere” udgaa Onsdag i hver Uge.
Pris pr. Aargang:

De Forenede Stater \$1.50. Udlandet \$2.00
Bladet betales i Forskud.

Bestilling, Betaling, Adresseforandring
etc. med Undtagelse af Bidrag til
Bladets Indhold adresseres
DANISH LUTH. PUBL. HOUSE,
Blair, Nebraska.

Alle Bidrag til Bladets Indhold —
Korrespondancer, Afhandlinger og andre
Artikler — sendes til dets Redaktør:
A. M. ANDERSEN, Blair, Nebr.

Entered at Blair Post office as second
class matter.

Acceptance for Mailing at special
rate of postage, provided for in Sec-
tion 1103, Act of Oct. 3, 1917, author-
ized on July 8, 1918.

Advertising-rates made known upon
application.

I Tilfælde af, Bladet ikke modtages
regelmæssigt, bedes man klage til det
stedlige Postkontor. Skulde dette ikke
hjælpe, bedes man henvende sig til „Dan-
skere”s Kontor.

Naar Læserne henvender sig til Folk,
som avorterer i Bladet, enten for at kø-
be hos dem eller for at faa Oplysning
om det avtererede, bedes de altid om-
tale, at de saa Avertissementet i dette
Blad. Det vil være til gensidig Støtte.

Mrs. Uhrenholdt. Bladet „Sudan” for Juni meddeler: „Fru Uhrenholdt er ankommen til Danmark og rejser den 3. Juni til Amerika. Vi forventer, at hun rejser ud igen til Sudan som Missionær.” — Som bekendt var Mrs. Uhrenholdts tidligere Hjem i Cedar Falls, Ia., saa hun er rimeligvis ankommen dertil alt for nogen Tid siden.

Past. C. M. Olsen meddeler os, at han, om Gud vil, rejser en Tur til Danmark i Sommer. Han agter at rejse fra New York den 9. August og vender at være tilbage midt i Oktober. Hans Adresse i Danmark vil være: Rev. C. M. Olsen, Adr. Hr. V. Broekhus, Kirstedalsvej Nr. 6, Valley, Copenhagen, Danmark, Europe.

Rev. Prof. M. J. Stolee, amerikansk Delegat til de franske Lutheranere skriver bl. a., idet han fortæller om sin Rejse fra Paris til Elzas: „Meget kunde siges om de europæiske Jernbaner, men for ikke at gaa nogens Følelse for nær undlader vi det. Men følgende kan trykkes siges — at Rejsedagterne er graderet efter at imødekomme Mennesker i alle Stillinger. Første og anden Klassen Vogne er omtrent, hvad Navnene antyder dig, dersom du ikke har rejst i Amerika. Tredie Klassen Vogne med deres Traebænke tiltaler de nøjsomme, medens fjerde Klassen Vogne er Kasser aldeles uden Sæder og billige nok til at afskrække enhver Hobo fra at køre i dem. Femte Klasse — holdt nu! siger du. Naa, det er ikke mærket femte Klasse, men med noget mere udtrykfuldt — „Til 40 Mennesker eller 8 Heste.” „Some Pullman.”

Om Lutherdommen i Strasbourg skriver samme Prof. Stolee: „Der er ikke mindre end 12 lutherske Kirker i Strasbourg. Nogle af dem har fire Præster, de fleste har tre, medens ingen hjælper sig med mindre end to. Men Kirkesøgningen er paafaldende daarlig og hvorledes kunde det være anderledes? Hvorfor skulde Folk gaa der, hvor der bydes dem Stene i Stedet for Brød? Kun een Kirke, „St. Peter den Yngre,” har en fyldt Hørsal, og Grunden var let at formode. De tre Præster ved den er de eneste i Byen, der prædiker det fulde og herlige Evangelium om Frelse ved Jesus Kristus, sand Gud og sandt Menneske.”

Lysende Kristendom. Jeg giver ikke meget for din Religion, dersom den ikke kan ses. Lamper taler ikke, men de lyser. Et Fyrtaarn slaar ikke paa Tromme, det ringer ingen Gonggong

og dog ses dets venlige Skær langt ud over Vandet af den søfarende. Lad saaledes din Religion lyse gennem dine Handlinger. Lad dit Livs Hovedprædiken blive illustreret af din Opførsel, og det skal ikke slaa fejl, at den jo vil blive oplysende — Spurgeon.

„Kors og Stjerne” skriver bl. a. i Henhold til National Lutheran Councils Møde i Chicago 11—13 Marts: Daaben bliver, som man ser, navnet; men Nadveren omtales slet ikke. Genfødslen henlægges baade til Daaben og Evangeliet uden nogen nærmere Forklaring. Omvendelsen virkes ved Loven og Evangeliet.

Hvad der egentlig tilsigtes ved Opstillingen af disse Læresætninger, som dog maaske kan fortolkes ret forskelligt i Enkeltsteder for nogles Vedkommende, siges ikke. Man tager næppe fejl ved at opfatte Tilkendegivelsen som et Udslag af de amerikanske Kirkesamfundes Lyst til at udfinde den rene Lære og saa anbringe alle disse Læresætninger som en Art Pigtraad uden om Lejren.”

Det er forbausende, at „K. og S.”s Redaktør vil sige slikt og helt omgaa, hvad Mødets Sekretær sagde om Mødets Hensigt. Han skriver nemlig, som han vidste fuld Besked.

Dans paa Kapitoliets Plaza. I Anledning af, at der for nogle Uger siden var kundgjort i Aftenblade, at der visse Aftener vilde blive Dans for Soldater og Sømænd paa Kapitoliets Plaza, siger Dr. W. F. Graft til assisterende Marineminister Roosevelt: „Se i New York Times af i Gaar, hvor stærkt Gadedans fordømmes i New York City. „The Times siger, at det har foraarsaget umaadelig Usædelighed, og Borgmesteren og Byraadet har helt standset Gadedans paa Grund af denne Usædelighed, og nu fortælles der os, at vi skal have offentlig Dans i Fronten af United States’ Kapitolum paa et Tidspunkt, da Spørgsmaalet om Krig eller Fred endnu ligger for Folket. Lad mig minde Dem om, Hr. Minister, at Minister Daniels er en Kristen og vilde ikke tillade offentlig Dans paa Kapitoliets Plaza eller noget andet Steds i Washington, og jeg forsikrer Dem, at saadan Dans ikke vil finde Bifald af de Kristne i Washington.”

Mr. Roosevelt svarede høfligt, at Sagen rimeligvis ikke var bleven skænket tilbørlig Opmærksomhed, og han vilde øjeblikkelig tage det under Overvejelse. Kl. 11 samme Dag blev Ordren tilbagekaldt.

Kirkens Organisation.
VIII.

Det var det store Arbejde, Herren har givet sin Menighed at gøre i Verden, vi sidst paa pegede som en vægtig Grund til Sammenslutning eller Organisation, tillige med Gaverne, han har givet den, og Legemet som Mønster paa Organisation.

Saa sluttede vi med en Henvisning til, at Menighederne paa de forskellige Steder i Judea, Galilæa og Samaria ses under led, Ap. Gr. 9, 31. Dette sidste leder Tanken hen paa en mere omfattende Sammenslutning, en større Enhed.

Denne Gang skal vi fortrinsvis henlede Opmærksomheden paa Ap. Gr. det 15. Kapitel.

Det, her fortæller, plejer man at kalde „Apostelkonventet.”

Paulus og Barnabas er kommen tilbage til Antiokia fra deres Missionstur gennem Lilleasien, og de har fortalt Modermenigheden, der udsendte dem, hvor store Ting Gud havde gjort ved dem, og at han havde aabnet Troens Dør for Hedningerne.

Men der kom nogle omvendte Jøder fra Judea til Antiokia og lærte Brødrene, at dersom de ikke lod sig omskære efter Mose Skik, kunde de ikke blive frel-

ste! Dette synes at være falden sammen med Paulus’ og Barnabas’ Hjemkomst fra deres Missionsrejse.

Der blev baade Splid og Strid i Menigheden i Antiokia og saabestluttede man, at Paulus og Barnabas og nogle andre med dem skulde rejse op til Jerusalem til Apostlene og de Ældste og forelægge dem Spørgsmaalet.

Da disse kom til Jerusalem, staa der, at det blev modtaget af Menigheden og Apostlene og de Ældste — betegnende nok nævnes Menigheden først. Og de fortalte, hvor store Ting Gud havde gjort ved dem.

Men lige saa snart var der ogsaa her nogle af Fariseernes Parti, der var blevet troende, som stod op og sagde: „Man bør omskære dem (Hedningerne) og befale dem at holde Mose Lov.”

Det er ikke vor Opgave her at fortælle nærmere om Apostelkonventets Forløb, end det har Betydning for Menighedens eller Kirkens Organisation. (Enhver kan selv læse Kapitlet).

Her staa, at Apostlene og de Ældste forsamlede sig for at overlægge denne Sag, og der siges tillige, at der tvistedes meget derom. Altsaa var der ingen, der med Magtfuldkommethed traadte op og sagde, at saadan skulde det være.

Da Apostelen Peter saa har fortalt om sin Mission i Kæsarea, og hvorledes Gud der havde ladet den Helligaand falde paa Hedningerne, der hørte Guds Ord af hans Mund, og Apostelen Jakob har givet sit Raad, saa staa der, at „Apostlene og de Ældste tilligemed den hele Menighed besluttede at udvalgte nogle Mænd af deres Midte og sende dem til Antiokia tillige med Paulus og Barnabas”, og saa gav man disse Mænd skriftlig med, hvad man havde besluttet at henstille til Hedningemenighederne.

Her har vi en kirkelig Forsamling, der repræsenterer hele den daværende Kirke eller Menighed, — Menigheden i Jerusalem, Apostlene og de Ældste som Repræsentanter for Menigheden i Palestina, Paulus og Barnabas som Repræsentanter for Hedningemenighederne og deres Ledsagere som Repræsentanter for Menigheden i Antiokia.

Dette er det eneste større Kirkemøde, som det nye Ttestamente fortæller os om. Det er ingen Synode, men det er en broderlig Sammenkomst af Apostel-tidens Kristne for paa en broderlig Maade at ordne og bilagge en Sag af overordentlig Betydning, ja af Livsbetydning for baade Samtiden og alle senere Tider.

Nogen afgjort menneskelig Leder eller Formand mærker man ikke til i denne Forsamling. Naar Peter tager Ordet, saa gør han det mere som Broder blandt Brødre, og det bliver jo Jakobs Ord, der faar den afgørende Betydning.

Men der er en usynlig Leder til Stede. Det hedder i den Skrivelse, Menigheden i Jerusalem giver Paulus og Barnabas og deres Ledsagere med: „Det er den Helligaands Beslutning og vor” o.s.v. (V. 28). Helligaanden var Lederen.

Paulus bruger i sit Brev til Titus (1, 7) og i sit første Brev til Timotheus (3, 2) Ordet „Episkops”, der i vor nye Oversættelse af det nye Testamente er gengivet med „Tilsynsmand”; det er det samme Ord, som vi overført kalder Biskop.

Men dette Ord er hos Paulus ensbetydende med Presbyter (Præst). Det ses særlig hos Titus. Her har Paulus lige skrevet: „Derfor efterlod jeg dig paa Kreta, for at du skulde bringe i Orden, hvad der stod tilbage, og indsætte Ældste i hver By.” og saa siger han videre i Beskrivelsen af, hvorledes disse bør være: „Thi en Tilsynsmand bør være ustraffelig som en Guds Husholder” o.s.v., og 1. Tim. 3, 1, hvor Ordet „Tilsynsgering” fo-

rekommer, tilføjer Oversættelsen: „en Gerning som Menighedsforstander.” Altsaa, skønt Ordet Biskop forkommer i det nye Testamente, findes her ikke Spor af et særskilt Biskops-Embed.

Til Japanmissionens Venner.

De af Vennerne, der kender mig personlig, undrer sig maaske over, at jeg nu efter saa mange Aars Taushed tager Tid til at skrive til Danskere. Grunden til det er min Mands Brev i Danskere Nr. 27. Som han skrev havde jeg ikke givet mit Minde til at have saadan et Brev sendt til noget Blad. Jeg ønsker hverken at blive rost eller ynket. Jeg har endog saa været meget glad og taknemmelig, fordi jeg har haft Lov til at leve i Japan som Missionærhustru. Skønt jeg undertiden har været noget aismodig, fordi jeg ikke har haft Anledning til at deltage i Arbejdet, som jeg havde ventet, saa har jeg dog alligevel kun haft Grund til Aar efter Aar at love og prise Herren for hans forunderlige Bistand.

Baade min Mand og jeg har saa godt kunnet forstaa, at mange har kunnet synes, at Japanmissionen har været for dyr for den forenede Kirke med sine mange andre Udgifter; men jeg kan alligevel ikke vide, om den har været dyrere end andre Missionsmarker, hvor der har været Fremgang. I alt Fald har det været vort Ønske ikke selv at have større Løn end højest nødvendig. Det har altid været haardt paa min Mand hver Gang, han har maattet ontale Pengesager; han har kun gjort det, naar han ikke saa anden Udvej; vi har jo ikke andre Indtægtskilder, som vi kan ty hen til. I alle de Aar, vi har været herude, har vi alligevel haft den Glæde, at kun to af dem, der har skrevet til os, ikke har kunnet sætte sig ind i Forholdene herude og har saaledes ladet os forstaa, at de ansaa min Mand for at være fordringsfuld; alle de andre Breve har været fulde af kærlig Forstaaelse, og saaledes været til stor Glæde og Opmuntring.

Det tager, hvad man paa Engelsk kalder „a broad minded person” til at kunne forstaa Kravene i et Land, som de kun har læst om. Det er endog saa meget vanskeligt for en yngre Missionær at sætte sig ind i en ældre Missionærs Forhold. Da jeg meget gerne vilde, at alle, der giver til Japanmissionen, kunde forstaa, at vi hidtil har ønsket at bruge Missionens Penge samvittighedsfuldt, vil jeg gerne bede alle, der i nogen Maade tvivler herom, at henvende sig til Dr. C. L. Brown, der nu er en af den nye amerikanske lutherske Kirkes Sekretærer for ydre Mission. Han er ikke alene Familiefader, men han kom herud paa samme Tid som min Mand, og har levet i samme Byer, og saaledes under samme Forhold som vi.

Jeg kunde give Adresser baade paa en Presbyterianer, en Methodist og en Baptist, som ogsaa er Familiefædre, og som har levet i By sammen med os, og ligeledes kom ud, enten før os eller ligesom vi for en Snes Aar siden; men da Dr. Brown er i Amerika og tillige er Lutheraner, synes jeg, det vilde være det mest rimelige, at man henvendte sig til ham. Og især da jeg tillige paa Forhaand ved, at de alle som een vil sige, at min Mands Fordringer (om de kan kaldes det) har været meget beskedne.

Naar jeg siger, at det tager en Mand, der er kommen ud ved samme Tid som os, til at bedømme vore Udgifter, saa er Grunden den, at jo længere vi er her i Landet, des flere og større Udgifter faar vi. Det er ikke alene med Hensyn til Børnene, men vi faar, efter som Tiden gaar, flere Japanere til hvem der skal tages forskellige Hensyn, det er naturligvis, hvad vi

ønsker, naar bare de kære uundværlige Mønter vilde slaa til.

For nylig havde vi et meget skønt Brev fra en Mand, der for 12 Aar siden lige mødte min Mand, da han var i Amerika paa sin Rundrejse; jeg har aldrig mødt ham; men efter hans Brev at dømme kan jeg se, hvilket stort, forstaaende og uegenlystigt Sindelag han har. Han skriver bl. a.: „Herovre er det forskelligt, hvor Præsterne snart faar et Stykke Kød, Fløde, Kartofler, Frugt, og hvad andet der kan være at give; det er, som det bør være, og dem meget godt undt; men med eder, der kun har den fastsatte Løn, kan jeg nok tænke mig, det er forskelligt, derfor sender jeg en Pengegave sammen med de \$10, jeg sendte til Hjælp for Obuehi.” Han er absolut ret paa det. Og for dem, der maaske har Interesse for Pengespørgsmaal, skal jeg give et lille Indblik i nogle af vore Udgifter.

Japanernes Gavesystem kommer Missionærerne til at sætte sig ind i saa godt som muligt for at kunne begaa sig saa nogenlunde. Vi har desværre ikke haft Raad til at give Gaver, som vi burde og skulde; men nogle kan man ikke undlade. Ved Bryllupper, Begravelser, og naar Familier bliver foreget, er vi nødsaget til at give en ikke alt for lille Gave eller ogsaa Penge; ved Begravelser gives kun Penge og Blomster. Størrelsen af Gaven beror paa det Forhold, vi staa i til Familien, og paa deres økonomiske Stilling, om de er fattige eller bedrestillede. I Julen skal der gives til Søndagsskolerens Juletræer, og desuden er der Smaagaver, som vi næsten er nødsaget til at give til nogle af Japanerne. Ved Skolen betaler min Mand noget hver Maaned til Lærernes Fund, der bruges til Gaver og Fester; naar f. Eks. en ny Lærer kommer til Skolen, eller naar en rejser bort, skal der i Almindelighed holdes Fest; er der Begravelse i en af Lærernes Hjem, købes der Blomster ud af samme Fund. Er Begravelsen i et Hjem, der hører til den lutherske Kirke, skal vi helst give en særlig Gave ved Siden af Lærernes Hustruer har deres egne Udgifter, hvor jeg betaler min Skærv.

Vi har ogsaa forskelligt Samarbejde her i Kumamoto sammen med de andre Kirkesamfund, der arbejder her i Byen, og ved dette er der stadig Udgifter. De forskellige Kvindeforeninger hjælper til at holde en Fattigklinik gaende her i Byen; det betaler jeg til hver Maaned. Saa har vi Totalafholdsforeningen, som jeg prøver paa at støtte, ikke alene giver jeg lidt maanedlig, men hjælper til med Omkostninger ved Basarer og andre Møder, vi har for at fremme Blomster. Først i næste Maaned vender jeg at have Mødet her i mit eget Hjem, og naturligvis vilde det være meget upassende, om jeg ikke serverede Te og Kager efter Mødet, det koster ogsaa Penge. Hos Missionærer gaar det ikke til som ovre hos jer. Naar Menighedsmedlemmerne samles hos Præsten, er det vist meget almindeligt, at de selv bringer Forfriskninger. Naar vi herovre synes, at det vilde være godt for Arbejdets Fremme, at have de Kristne og maaske andre, der ved saadanne Lejligheder kunde blive kendt med de Kristne, samlede, maa vi selv betale Omkostningerne.

Vi har ogsaa her i Byen en hel Del smaa Udgifter ved Fester for Menighedsmedlemmer, der enten kommer eller rejser fra Byen. Paa Grund af de mange Skoler, vi har her, gaar det ofte paa. Japanerne flytter i Almindelighed meget; men især mærkes det i Byer, hvor der er mange højere Skoler. Studenterne rejser naturligvis hjem eller til Universitetet, naar de er færdige ved Skolerne, hvor de har studeret. Undertiden er der Fest, naar nogen er bleven døbt, ikke hver Gang; men naar der er flere nye Kristne, der ikke rigtig har haft Anledning til at bli-

ve kendt med de øvrige Menighedsmedlemmer, indbydes alle de Kristne for at møde dem; ved saadanne Lejligheder betaler vi vor Del til Hjælp til Te og Kager. Det er ikke store Summer; men det vanskelige er, at mange smaa Summer har Hang til at løbe op til een stor Sum. I Sygdomstilfælde er det ofte meget nødvendigt at hjælpe til enten med Penge eller med at give de syge nærende Mad.

I et senere Brev vil jeg fortælle eder om Grunden til, at det næsten er en Umulighed for en Missionærs Hustru, hvor der er en fire, fem i Familien, selv at passe alt muligt ude og inde, undtagen hun i det mindste holder en Tjenestepige og faar lidt Hjælp ved Syning. Og for at ikke nogen skal tænke, at Missionærernes Børn kun er til Bekostning og Besvær skal jeg nævne lidt om, hvorledes de ogsaa kan hjælpe til ved Arbejdet. Førend jeg slutter dette Brev, vilde jeg gerne sende min hjerterligste Tak til alle, der læste min Mands Brev med Forstaaelse og Sympati. En af os skal nok skrive til hver af eder, I kære Venner, der ved Breve og Gaver har opmuntret os i den senere Tid.

Der var en Tid, da jeg slet ikke kunde forstaa, hvorfor Gud tillod mine Kræfter at svigte mig saa aldeles; at det vilde tjene os til gode, tvivlede jeg ikke paa, og jeg er ogsaa, som Tiden gaar, bleven mer og mer vis i min Sag, at han har haft sine vise Hensigter med min Sygdom. En Ting, jeg særlig har takket ham for, og som har glædet og opmuntret mig mere, end jeg kan udtrykke, er den kærlige, trofaste Omtanke, som ikke alene Missionærerne herude, men ogsaa baade mine kære japanske Venner og I, kære Venner, derovre bag Stillehavet har vist mig.

Vil den, der har sendt mig „Pictorial Review” gøre mig endnu en Glæde ved at lade mig vide, hvem jeg maa faa Lov til at takke derfor? Jeg ved allerede, hvem det er, der har sendt mig „Ladies Home Journal”. Jeg skal nok se til, at begge Blade gør deres Gerning herude; ved at laane dem ud kan flere faa Anledning til at følge saa meget bedre med Tiden.

En af mine Venner her i Byen faar Ladies Home Journal, og naar jeg ikke har laant den ligesom saa mange af de andre Missionærhustruer, saa er det fordi jeg aldrig ved, hvornaar jeg kan faa Lejlighed til lidt let Læsning; men naar jeg har en af mine egne, har det jo ingen Haast; derfor er jeg ogsaa meget taknemmelig mod dem, der har været saa rundhaandede at sende mig saa kostbare Blade.

Jeg kan ikke sige, hvordan det forholder sig paa andre Missionsmarker; men her i Japan er vi nødsaget til at følge med Tiden, saa godt vi kan, og ligeledes vide en Smule Besked om, hvad andre læser.

I hører maaske snart fra mig igen; men indtil da modtag min hjerteligste Hilsen, og Tusind Tak til alle, som har hjulpet til, at vi har kunnet blive herude saa mange Aar. Om min Mand ogsaa til Tider har skrevet om den Fejltagelse, det er at give en Missionær for lille Løn, saa var jeg dog sikker paa, at han ikke har gjort det for at I skulde tro, at vi gik herude som en Slags Martyrer. Det har vi aldrig selv faaet Anledning til at tænke. Herren er altid kommen os til Hjælp, for det er gaaet saa vidt, og derfor har vi altid kunnet være lykkelige og glade.

Eders meget taknemmelige
Andrea Hansen Winther

Foredrag ved Kredsmødet i Coalridge, Montana.
(Indsendt efter Opfordring fra Kredsmødet).

Det er med Glæde, jeg følger Opfordringen til at tale lidt over dette saa vittige, men ofte forsmøtte Emne. Lad os, før vi gaar videre, læse Ezekiel, 34, 1—10.